

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sairausvakuutuslain ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Johdanto

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää lausuntoanne liitteenä olevasta luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi sairausvakuutuslain ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sairausvakuutuslain erityisraskausrahaa koskevaa säännöstä erityisraskausrahaan oikeuttavien työtehtäviin tai työolosuhteisiin liittyvien vaaraa aiheuttavien tekijöiden osalta. Vaaraa aiheuttavien tekijöiden luettelo laajenisi nykyiseen nähden. Lisäksi erityisraskausrahaa olisi jatkossa mahdollista saada osittaisena osa-aikatyön ajalta.

Ihmisen elimien, kudoksien ja solujen lääketieteellisestä käytöstä annetun lain (101/2001) 18 §:n 2 momentin mukaista luovutuspäivärahaa koskevaa sairausvakuutuslain sääntelyä ehdotetaan selkeytettäväksi. Lisäksi luovutuspäivärahan määräytymistä muutettaisiin siten, että sen määrä vastaisi elimen, kudoksen tai solujen irrottamisesta taikka siihen liittyviin välttämättömiin tutkimuksiin osallistumisesta aiheutunutta ansionmenetystä.

Erityishoitorahaoikeutta koskevaa sääntelyä ehdotetaan päivitettäväksi siten, että se vastaa tehtyjä lainmuutoksia sekä soveltamiskäytäntöä.

Työttömyysturvalakiin, työntekijän eläkelakiin, yrittäjän eläkelakiin, merimieseläkelakiin ja julkisten alojen eläkelakiin ehdotetaan tehtäväksi luovutuspäivärahan muutosten edellyttämät välttämättömät muutokset.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2026.

Tausta

Sairausvakuutuslain erityisraskausrahaa koskevat säännökset eivät vastaa etuuteen oikeuttavien vaaraa aiheuttavien tekijöiden osalta huhtikuussa 2024 voimaan tulleessa raskaana olevien, äskettäin synnyttäneiden ja imettävien työntekijöiden suojelemisesta työssä vaaraa aiheuttavilta tekijöiltä annetussa valtioneuvoston asetuksessa (143/2024; jälj.raskaussuojeluasetus) säädettyä. Säännökset eivät myöskään vastaa raskaussuojeludirektiivin (92/85/ETY) mukaisia vaaraa aiheuttavia tekijöitä.

Hallitus on aiemmin käsitellessään esitystä eduskunnalle sosiaaliturvarahastojen säästöjen valtion ja kuntien talouden vahvistamiseen ohjaamista ja sairauspäivärahan muutoksia

koskevaksi lainsäädännöksi (HE 123/2024 vp) todennut, että tavoitteena on muuttaa luovutuspäivärahan taso vastaamaan tartuntatautipäivärahan tasoa vuoden 2026 alusta lukien.

Erityishoitorahaoikeutta koskeva säännös ei ole ajan tasalla, koska sen taustalla on erikoissairaanhoidolaki, joka on kumoutunut. Lisäksi säännöksessä viitataan erityishuoltopiireihin, jotka ovat purkautuneet.

Tavoitteet

Tavoitteena on yhdenmukaistaa sairausvakuutuslain erityisraskausrahaa koskevaa sääntelyä vastaamaan nykyistä paremmin raskaussuojeludirektiivin ja raskaussuojeluasetuksen säännöksiä raskaana olevan ja sikiön suojelemiseksi.

Luovutuspäivärahan määräytymistä koskevan muutoksen tavoitteena on nykyistä paremmin tukea elimen, kudoksen tai solujen luovuttajia kompensoimalla aiheutuneita tosiasiallisia ansionmenetyksiä.

Erityishoitorahaa koskevilla muutoksilla pyritään selkeyttämään lainsäädäntöä. Nykyistä soveltamiskäytäntöä ei ole tarkoitus muuttaa.

Vastausohjeet vastaanottajille

Annetut lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan lausuntopalvelussa sekä hankkeen sivuilla.

Annetut lausunnot otetaan huomioon hallituksen esityksen viimeistelemisessä.

Lausunnot pyydetään jättämään ensisijaisesti lausuntopalvelu.fi -palveluun. Tarvittaessa lausunnon voi toimittaa sähköisesti osoitteeseen: kirjaamo.stm@gov.fi tai postitse osoitteeseen: Sosiaali- ja terveysministeriö, PL 33, 00023 VALTIONEUVOSTO.

Saatteessa pyydetään mainitsemaan asianumero VN/36518/2023 ja STM119:00/2023.

HUOM! Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse, jos vastaaja vastaa lausuntopalvelun kautta.

Aikataulu

Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 10.8.2025 mennessä.

Valmistelijat

Lisätietoja lausuntopyynnöstä antaa 4.7.2025 asti hallitusneuvos Eva Ojala, puh. 0295 163 066, lakimies Jaana Lukkarinen 7.-11.7.2025, puh. 0295 163 024 ja erityisasiantuntija Kristiina Pitkäranta-Nykänen 18.7.-10.8.2025, puh. 0295 163 343. Sähköpostiosoitteet: etunimi.sukunimi@gov.fi

Linkit

<https://stm.fi/hanke?tunnus=STM119:00/2023>

<https://stm.fi/sv/projekt?tunnus=STM119:00/2023>

Liitteet:

[HE luonnos sairausvakuutuslain muutoksista SU.pdf](#)

[Propositionens huvudsakliga innehåll och paragrafer.pdf](#)

Jakelu:

Akava ry
Elinkeinoelämän Keskusliitto EK
Eläketurvakeskus
Etelä-Karjalan hyvinvointialue
Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue
Etelä-Savon hyvinvointialue
Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Finanssivalvonta
Itä-Suomen aluehallintovirasto
Itä-Uudenmaan hyvinvointialue
Kainuun hyvinvointialue
Kansaneläkelaitos
Kanta-Hämeen hyvinvointialue
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue
Keski-Suomen hyvinvointialue
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue
KT Kunta- ja hyvinvointialuetyöntajat
Kymenlaakson hyvinvointialue
Lapin hyvinvointialue
Lapsiasiavaltuutettu
Lapsiperheiden etujärjestö ry
Lastensuojelun Keskusliitto
Lounais-Suomen aluehallintovirasto
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Mannerheimin lastensuojeluliitto
Monimuotoiset perheet -verkosto
Munuais- ja maksaliitto ry
Naisjärjestöjen Keskusliitto
Naisjärjestöt Yhteistyössä NYTKIS ry
Oikeuskansleri
Oikeusministeriö / Kriminaalipolitiikka- ja rikosoikeusosasto
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Pelastakaa lapset ry

Pirkanmaan hyvinvointialue
Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjois-Karjalan hyvinvointialue
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjois-Savon hyvinvointialue
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Puolustusministeriö
Päijät-Hämeen hyvinvointialue
Satakunnan hyvinvointialue
SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
STTK ry
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
Suomen Lääkäriliitto ry
Suomen Työterveyslääkäriyhdistys ry
Suomen Yrittäjät ry
Tasa-arvovaltuutettu
Työ- ja elinkeinoministeriö
Työterveyslaitos
Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö ry
Vakuutuskassat ry
Valtiovarainministeriö
Vammaisfoorumi
Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Varsinais-Suomen hyvinvointialue
Yhdenvertaisuusvaltuutettu
Ålands landskapsregering

Lausunnonantajan lausunto

Erityisraskausrahaan esitetyt muutokset

Lausuntonne esitetyistä muutoksista

Lausuntonne esitetyistä vaikutusarvioista

Luovutuspäivärahaan esitetyt muutokset

Erityishoitorahaan esitetyt muutokset

Yleistä lausuttavaa esityksestä

Siika-aho Liisa
Sosiaali- ja terveysministeriö

Ronkainen Emmi
Sosiaali- ja terveysministeriö